

Duurzaamheidsdoelstellingen onze kust

SDG 6: SCHOON WATER EN SANITAIR

Maxime Depoorter

De Verenigde Naties stelden in 2015 een nieuwe, mondiale duurzame ontwikkelingsagenda op voor 2030, met daaraan duurzame ontwikkelingsdoelstellingen gekoppeld. Die zeventien Sustainable Development Goals schetsen ambitieuze doelen. In deze rubriek bespreken we die doelstellingen en subdoelstellingen voor onze kust. Hoe ver staan we tegenover deze doelen, we zoeken het graag samen uit.

SDG 6 – Verzeker toegang en duurzaam beheer van water en sanitair voor iedereen

Volgens de Verenigde Naties vormt water de kern van duurzame ontwikkeling. Het belang van grondwatervoorraden is dan ook niet te onderschatten, gezien de impact op ons dagelijks leven. Zo zijn watervoorraden essentieel voor de voedsel- en energiezekerheid, en voor de gezondheid van mens en milieu. Water vormt een basisbehoefte en speelt een belangrijke rol bij de bevordering van sociale welvaart en economische groei, maar ook bij het levensonderhoud van miljarden mensen.

HOE TE METEN?

De SDG-monitor geeft een score – een gewogen gemiddelde voor 17 duurzame ontwikkelingsdoelstellingen – voor elke Vlaamse gemeente. Eén van de belangrijkste indicatoren voor drinkbaar water betreft de riolerings- en zuiveringsgraad. De rioleringsgraad monitort het aantal inwoners dat aangesloten is op een riolering t.o.v. het totaal aantal inwoners. De zuiveringsgraad doet iets vergelijkbaars en meet de verhouding van het op een rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) aangesloten aantal inwoners t.o.v. het totaal aantal inwoners van een gemeente. Op een riolering aangesloten zijn, betekent immers nog niet dat het afvalwater ook in een RWZI

terecht komt. De Vlaamse Milieumaatschappij houdt deze gemeentelijke statistieken bij en schat de toekomstige riolerings- en zuiveringsgraden in.

WAT IS DE SITUATIE AAN ONZE KUST?

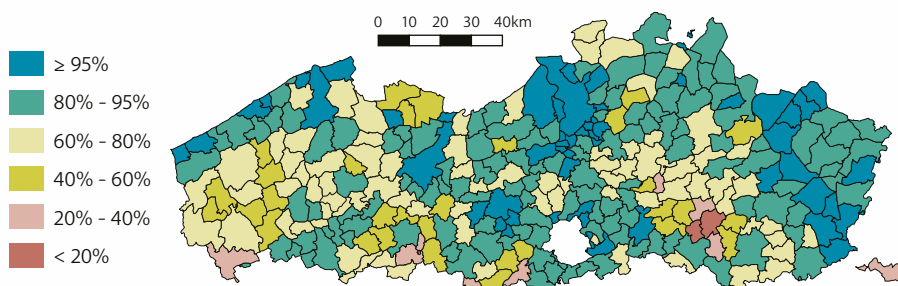
Een koninklijke tussenkomst

Alle kustgemeenten scoren goed tot zeer goed (gemiddeld 95%) wat de riolerings- en zuiveringsgraad betreft. Ter vergelijking, de gemiddelde Vlaamse zuiveringsgraad bedraagt 85% (Bron **VMM** en **Statistiek Vlaanderen**). Voor een antwoord op de vraag waarom de kustgemeenten beter presteren dan het Vlaams gemiddelde, dienen we een duik in de geschiedenis te nemen. In de jaren dertig resideerde de koninklijke familie graag aan de Belgische kust. Een verfrissende duik in zee was een favoriete bezigheid, maar door het gebrek aan rioleringen – een belangrijk deel van het afvalwater liep nog ongezuiverd in zee – was zwemmen een stuk minder aangenaam dan nu. Een oplossing bestond erin de riolering van De Panne meer dan twee kilometer ver in zee te laten uitkomen. Door de getijdenwerking dreef echter een omvangrijk deel van het rioolwater terug richting het strand. Reden genoeg voor koning Leopold III om in 1939 de kwestie in het parlement aan te kaarten. De oudste rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van het land bestond toen al en bevond zich sinds 1928 niet toevallig aan de

kust, in de Hazegrasstraat in Knokke-Heist. Het initiatief kwam van de Compagnie du Zoute die al eerder de noodzaak zag om het afvalwater van de toen gloednieuwe villawijk Het Zoute te zuiveren. Het koninklijk pleidooi van 1939 leidde in 1947 tot de bouw van een extra zuiveringsstation in Nieuwpoort. In diezelfde periode richtten de gemeenten De Panne, Koksijde en Oostduinkerke de Tussengemeentelijke Vereniging voor de Zuivering van Afvalwater van de Kust (TVZAK) op. Deze TVZAK zou op het gebied van waterzuivering een voortrekkersrol spelen. In 1974 werd ze vervangen door de Waterzuiveringsmaatschappij voor de Kust (WZK) met hoofdzetel in Oostende. Pas in 1980 kreeg de rest van Vlaanderen een waterzuiveringsmaatschappij.

De kust speelt een voortrekkersrol, met dank aan het toerisme

Er is nog een reden waarom de kust vooropliep bij het uittekenen van een rioleringsnetwerk. Heel wat kustgemeenten hebben een compacte kern waarin het merendeel van de bevolking is geconcentreerd. De rioleringsinfrastructuur is er met andere woorden eenvoudiger aan te leggen dan op het platteland, waar het weids en uitgestrekt karakter het prijskaartje voor deze infrastructuur de hoogte in jaagden. Vanuit een historische context speelde het kustgebied dus een pioniers- en voortrekkersrol op het vlak van waterzuivering, niet in het minst vanwege het grote toeristische belang. Ook vandaag nemen de watermaatschappijen aan de kust een prominente plaats in op vlak van duurzame initiatieven. Zo werd op 15 januari 2022 het startschot gegeven voor een uniek proefproject waarbij Aquaduin, De Watergroep en FARYS een pilootinstallatie installeren in Nieuwpoort. Doel is om zowel zoet, brak als zout water te zuiveren tot drinkwaterkwaliteit, een belangrijke pijler in de strategie van de drie waterbedrijven om een klimaat-robuste watervoorziening uit te bouwen.

De zuiveringsgraad van afvalwater voor de Vlaamse gemeenten (toestand januari 2022). Bron: VMM.